

УДК 342.9

Віталій ЧЕПУРНИЙ

аспірант кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66,
69600

ORCID: 0009-0003-9212-9628

DOI: 10.32782/LST/2024-1-6

Бібліографічний опис статті: Чепурний, В. (2024). Зміст статусу приватного виконавця як суб'єкта публічно-управлінських правовідносин в Україні: постановка проблеми. *Law. State. Technology*, 1, 39–43, doi: 10.32782/LST/2024-1-6

**ЗМІСТ СТАТУСУ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ
ЯК СУБ'ЄКТА ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН В УКРАЇНІ:
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ**

З'ясовано, що запровадження інституту приватних виконавців є одним із ключових аспектів реформи правозахисної системи в Україні. Підкреслено, що функціонування змішаної системи здійснення виконавчого провадження та функціонування інституту приватних виконавців спрямовується передусім на забезпечення ефективності механізму здійснення та захисту прав і свобод людини, зокрема, у частині дієвості судової форми забезпечення суб'єктивних публічних та суб'єктивних приватних прав особи. Зазначено, що із запровадженням інституту приватних виконавців питання встановлення їх адміністративно-правового статусу набуває актуальності. Зроблено висновок, що на законодавчому рівні встановлено особливо важливе значення приватних виконавців у системі захисту прав і свободи особи, що аргументовано наявністю підвищеним вимог до кандидатів на таку діяльність. Підкреслено, що існування органів самоврядування, якими володіє інституція приватних виконавців в Україні, а саме: Асоціація приватних виконавців з відповідними структурними одиницями, є аргументацією до активізації процесів відокремлення інституту приватних виконавців від органів державної влади, та вимагає подальшої активізації запровадження механізму внутрішнього контролю за дотримання професійної етики та підвищенням кваліфікації, на зразок існуючої практики діяльності із здобуттям свідоцтва про право зайняття адвокатською діяльністю, що реалізується в межах діяльності Національної асоціації адвокатів України та кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.

Ключові слова: захист прав і свобод особи, контроль, незалежність, приватний виконавець, публічно-управлінські правовідносини, статус.

Vitalii CHEPURNYI

postgraduate student of the Department of Constitutional and Administrative Law
Zaporizhzhia National University, 66, Zhukovsky str., Zaporizhzhia, 69600

ORCID: 0009-0003-9212-9628

DOI: 10.32782/LST/2024-1-6

To cite this article: Chepurnyi, V. (2024). Zmist statusu pryvatnoho vykonavtsia yak subiekta publichno-upravlinskykh pravovidnosyn v Ukraini: postanovka problemy [Content of the status of private executors as participants of public-managerial legal relations in Ukraine: statement of the problem]. *Law. State. Technology*, 1, 39–43, doi: 10.32782/LST/2024-1-6

**CONTENT OF THE STATUS OF PRIVATE EXECUTORS AS PARTICIPANTS
OF PUBLIC-MANAGERIAL LEGAL RELATIONS IN UKRAINE:
STATEMENT OF THE PROBLEM**

It has been established that the introduction of the institution of private enforcement agents is one of the key aspects of the reform of the law enforcement and judicial system in Ukraine. It is emphasized that the functioning of the combined system of enforcement proceedings and the functioning of the institution of private executors is aimed, first of all, at ensuring the effectiveness of the mechanism for the implementation and protection of human rights and freedoms, in particular, in terms of the effectiveness of the judicial form of ensuring subjective public and subjective private rights of the individual. It is noted that with the introduction of the institution of private executors, the issue of establishing their administrative and legal status becomes relevant. It is concluded that

at the legislative level the particularly important importance of private performers in the system of protecting individual rights and freedoms is established, which is argued by the presence of increased requirements for candidates for such activities. It is emphasized that the existence of self-government bodies possessed by the system of private executors in Ukraine, namely the Association of Private Enforcers with the corresponding structural units, the Qualification Commission is an argument for intensifying the processes of separating the institution of private executors from public authorities and requires further intensification of the implementation of the internal control mechanism for compliance professional ethics and advanced training, such as the existing practice of obtaining a certificate of the right to practice law, implemented within the activities of the National Bar Association of Ukraine and the qualification and disciplinary commissions of the legal profession.

Key words: protection of individual rights and freedoms, control, independence, private executor, public-administrative legal relations, status.

Постановка проблеми. Запровадження інституту приватних виконавців безумовно належить до одних із ключових аспектів реформи правозахисної системи в Україні. Функціонування змішаної системи здійснення виконавчого провадження та функціонування інституту приватних виконавців спрямовується передусім на забезпечення ефективності механізму здійснення та захисту прав і свобод людини, зокрема, у частині дієвості судової форми забезпечення суб'єктивних публічних та суб'єктивних приватних прав особи. Варто зазначити, що із запровадженням інституту приватних виконавців питання встановлення їх адміністративно-правового статусу набуває актуальності, але не може бути охарактеризовано як досліджено комплексно та всебічно, що обумовлює актуальність здійснення подальших наукових пошуків, спрямованих на оптимізацію діяльності таких суб'єктів як учасників публічних правовідносин.

Стан наукової розробки проблеми. Питання встановлення змісту та специфіки реалізації статусу приватних виконавців досліджувались у наукових працях таких вчених, як Л.Ю. Сайко, В.В. Ляшенко (Сайко, Ляшенко, 2015: 75–78), А.В. Солонар (Солонар, 2016: 58–64), М.В. Міхеєв (Міхеєв, 2019), Є.Д. Когутич (Когутич, 2019), Л.О. Крупнова (Крупнова, 2017: 114–119) та ін.. Однак встановлення змісту статусу приватних виконавців як учасників публічно-управлінських правовідносин на рівні окремого дослідження не було здійснено, але є актуальним і затребуваним для потреб практики та захисту прав особи у її взаємодії із органами державної влади та місцевого самоврядування.

Мета статті полягає у встановленні змісту статусу приватного виконавця як суб'єкта публічних правовідносин в Україні.

Виклад основного матеріалу. Безумовно для судової та правозахисної системи України запровадження інституту приватних виконавців стало нормативною новелою, ефективність якої втім в межах наукової дискусії залишається

спірною. Спрямування наукових пошуків із встановлення змісту статусу приватних виконавців як учасників публічних правовідносин в Україні пов'язується як із встановленням позитивних та негативних характеристик такого правового інституту, так і з встановленням сутності та юридичної природи таких суб'єктів.

Запровадження інституту приватних виконавців має позитивне значення, як зазначається у низці публікацій, що пов'язується із оптимізацією інституту надання адміністративних послуг та якісним здійсненням адміністративних процедур забезпечення виконання судових рішень (Сайко, Ляшенко, 2015: 77–78). А.В. Солонар обґрунтовує, що приватні виконавці мають унікальний статус у системі реалізації та захисту суб'єктивних публічних та приватних прав осіб (Солонар, 2016: 63–64).

Звичайно, здійснити об'єктивну оцінку ефективності діяльності приватних виконавців як учасників публічно-управлінських відносин є можливим після спливу певного необхідного часу правозастосування. Встановлення змісту статусу таких суб'єктів має виходити із розуміння змісту категорії «приватний». Зокрема, А. Волков та Є. Желтухін зазначають, що наявність характеристики приватно-правового «зabarвлення» діяльності таких суб'єктів, означає відсутність у реалізації наданих їм повноважень втручання держави та її органів (Волков, Желтухін, 2015).

Але при цьому, як зазначає Л. Крупнова, фактично в сучасних умовах національної правової системи є неможливим здійснити виконання судового рішення у публічно-управлінській сфері без взаємодії із органами державної влади та місцевого самоврядування. Отже, як зазначає Л. Крупнова, більш коректним був б поділ системи примусового виконання на бюджетних та небюджетних виконавців, адже власне поділ виконавців на приватних та державних має за критерій передусім джерело фінансування такої діяльності Л.О. Крупнова (Крупнова, 2017: 114–119). Вченою робиться висновок про те, що використання терміна

«приватний виконавець» спрямовується на певне відмежування такого інституту від низько ефективної системи державних виконавців, що тривалий час існувала як монополія в правовій системі України, але при цьому її результативність характеризувалась вкрай негативно.

Крім того доволі спірним є законодавчий підхід, встановлений відповідно до змісту статей 16–17 Закону України від 2 червня 2016 року № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів» щодо встановлення обсягу компетенції Міністерства юстиції України у функціонуванні системи приватних виконавців (Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів). Фактично такий підхід робить інститут приватних виконавців інститутом, що контролюється державою, і не дозволяє говорити про його самостійність та незалежність повною мірою, попри те, що фінансування його діяльності здійснюється не за рахунок публічних фінансових ресурсів (зокрема, коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів).

У низці публікацій висловлено поодинокі думки про доцільність відновлення інституту приватних виконавців при судах (Кройтор, 2021: 26–29).

У якості підтримки збереження контролю за діяльністю приватних виконавців за Міністерством юстиції України та його територіальними управліннями висловлено у наукових працях Л. Крупноюю (Крупнова, 2017: 114–119), що вченою аргументується як встановлення статусу останнього як «головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, державну політику з питань банкрутства, у сфері нотаріату, організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації обтяжень рухомого майна, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, реєстрації статуту територіальної громади м. Києва, реєстрації статутів Національної академії наук та національних галузевих академій наук, у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, з питань утримання військовополонених, у сфері правової освіти населення; забезпечує формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства та створення і функціонування державної системи

страхового фонду документації; забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції» (Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України, 2014).

В цілому необхідно зазначити, що реалізація вимоги статусу приватного виконавця вимагає запровадження відокремленого розуміння його місця в системі захисту прав і свобод особи, що має полягати не лише у відсутності фінансування такої діяльності за рахунок коштів Державного бюджету України, але і відмови від інституту підпорядкування органам державної влади, зокрема, Міністерству юстиції України.

Реалізація статусу приватного виконавця в Україні пов'язується із застосуванням до нього цілої низки правообмежувальних заходів, що спрямовується передусім на забезпечення ефективності його діяльності. Так, згідно із Законом України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів» від 2 червня 2016 року № 1403-VIII встановлено, що приватним виконавцем не може бути особа: по-перше, особа, яка не досягла 25 років, не здобула вищу юридичну освіту не нижче, ніж другий освітній рівень (магістр), не володіє державною мовою, не має стажу роботи у галузі права після отримання відповідного диплома впродовж мінімум двох років та не склала кваліфікаційний іспит; по-друге, якщо визнана судом обмеженою у цивільній дієздатності або недієздатною; по-третє, яка має не зняту або не погашену в установленому законом порядку судимість; по-четверте, яка вчинила корупційне правопорушення або порушення, пов'язане з корупцією, протягом трьох років з дня вчинення; по-п'яте, у якої анульоване внаслідок порушення вимог законодавства свідоцтво про право на зайняття нотаріальною чи адвокатською діяльністю або діяльність арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора), впродовж трьох років з дня прийняття відповідного рішення; по-шосте, звільнена з посади судді, прокурора, працівника правоохоронного органу, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності впродовж трьох років з дня звільнення.

Крім того до приватних виконавців встановлюється обмеження щодо здійснення сумісництва їх діяльності із іншими видами оплачуваної чи підприємницької діяльності, окрім «викладацької, наукової і творчої діяльності, діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора),

інструкторської та суддівської практики із спорту та роботи в органах Асоціації приватних виконавців України» (ч. 3 ст. 18 Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів» від 2 червня 2016 року № 1403-VIII).

Висновок. Таким чином, законодавець підкреслює особливо важливе значення приватних виконавців у системі захисту прав і свободи особи, формулюючи підвищений перелік вимог до кандидатів на здійснення такої діяльності, але при цьому залишає функцію контролю та звітності за результати її реалізації за органами державної влади, що негативно впливає на ефективність забезпечення гарантій незалежності їх діяльності. Існування органів самовря-

дування, якими володіють приватні виконавці в Україні, а саме Асоціації приватних виконавців з відповідними структурними одиницями, дозволяє зробити припущення про доцільність запровадження відокремленого самостійного механізму внутрішнього контролю за дотримання професійної етики та підвищенням кваліфікації, на зразок існуючої практики діяльності із здобуттям свідоцтва про право зайняття адвокатською діяльністю, що реалізується в межах діяльності Національної асоціації адвокатів України та кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури. Подібний підхід в межах функціонування системи приватних виконавців дозволить гарантувати незалежність реалізації їх статусу, що підвищить ефективність їх діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сайко Л.Ю. Правові аспекти запровадження інституту приватних виконавців в Україні. *Молодий вчений*. 2015. № 5(20). С. 75–78. 65.
2. Солонар А.В. До питання запровадження інституту приватних виконавців в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 1. С. 58–64.
3. Міхеєв М.В. Адміністративно-правове регулювання діяльності державних і приватних виконавців в Україні: автореф. дис... к.ю.н. 12.00.07. К., 2019. 23 с.
4. Когутич Є. Д. Адміністративно-правове забезпечення здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців в Україні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2019. 213 с.
5. Крупнова Л. Правовий статус приватних виконавців у системі виконавчого провадження. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 4. С. 114–119
6. Волков А., Желтухін Є. Статус виконавця має бути єдиним, без поділу на державного чи приватного. *Юридична газета*. 2015. № 13. URL: <https://jur-gazeta.com/interview/status-vikonavcsya-mae-buti-edinim-bez-podilu-na-derzhavnogo-chi-privatnogo.html>
7. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>
8. Кройтор В.А. Виконання судових рішень: встановлення нових договорказів. *Інститут приватних виконавців: актуальні проблеми і практики: матеріали круглого столу, присвяченого сучасним питанням діяльності приватних виконавців в Україні (м. Харків, 15 червня 2021 р.)* / за заг. ред. проф. К. В. Гусарова. Харків: ТОВ «Оберіг», 2021. С. 26–29.
9. Верба-Сидор О.Б., Воробель У.Б. Інститут приватних виконавців в Україні: пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 86–94.
10. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-п#Text>

REFERENCES:

1. Saiko, L.Iu. (2015) Pravovi aspekty zaprovadzhennia instytutu pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini [Legal aspects of the introduction of the institute of private performers in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*. № 5(20). S. 75–78. [in Ukrainian].
2. Solonar, A.V. (2016) Do pytannia zaprovadzhennia instytutu pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini [Regarding the introduction of the institute of private performers in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 1. S. 58–64 [in Ukrainian].
3. Mikhieiev, M.V. (2019) Administratyvno-pravove rehuliuвання diialnosti derzhavnykh i pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini [Administrative and legal regulation of the activities of state and private contractors in Ukraine]: avtoref. dys... k.i.u.n. 12.00.07. Kiyv. 23 s. [in Ukrainian].

4. Kohutych, Ye. D. (2019) Administratyvno-pravove zabezpechennia zdiisnennia kontroliu za diialnistiu pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini [Administrative and legal provision of control over the activities of private executors in Ukraine]. Kvalifikatsiina naukova pratsia na pravakh rukopysu. Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata yurydychnykh nauk za spetsialnistiu 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo». Naukovo-doslidnyi instytut publicznego prava, Naukovo-doslidnyi instytut publicznego prava, Kyiv. 213 s. [in Ukrainian].
5. Krupnova, L. (2017) Pravovyi status pryvatnykh vykonavtsiv u systemi vykonavchoho provadzhennia [Legal status of private executors in the system of executive proceedings]. Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy. № 4. S. 114–119 [in Ukrainian].
6. Volkov, A., Zheltukhin, Ye. (2015) Status vykonavtsia maie buty yedynym, bez podilu na derzhavnoho chy pryvatnoho [The status of the executor must be unified, without division into public or private]. Yurydychna hazeta. № 13. URL: <https://yur-gazeta.com/interview/status-vikonavtsya-mae-buti-edinim-bez-podilu-na-derzhavnogo-chi-privatnogo.html> [in Ukrainian].
7. Pro orhany ta osib, yaki zdiisniuiut prymusove vykonannia sudovykh rishen ta rishen inshykh orhaniv (2016) [On bodies and persons carrying out enforcement of court decisions and decisions of other bodies]: Zakon Ukrainy № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text> [in Ukrainian].
8. Kroitor, V. A. (2021) Vykonannia sudovykh rishen: vstanovlennia novykh dorohovkaziv [Execution of court decisions: establishment of new road signs]. Instytut pryvatnykh vykonavtsiv: aktualni problemy i praktyky : materialy kruhloho stolu, prysviachenoho suchasnym pytanniam diialnosti pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini (m. Kharkiv, 15 chervnia 2021 r.) / za zah. red. prof. K. V. Husarova. Kharkiv: TOV «Oberih». S. 26–29 [in Ukrainian].
9. Verba-Sydor, O.B., Vorobel, U.B. (2016) Instytut pryvatnykh vykonavtsiv v Ukraini: propozytsii shchodo vdoskonalennia pravovoho rehuliuвання [Institute of private executors in Ukraine: proposals for improving legal regulation]. Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. № 1. S. 86–94. [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo yustytzii Ukrainy (2014) [On the approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 lypnia 2014 r. № 228. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-p#Text> [in Ukrainian].